

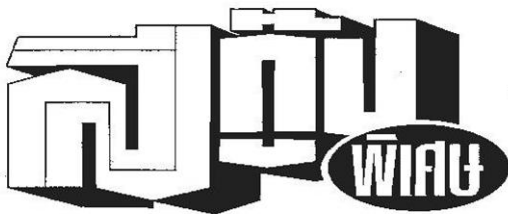
แพทย์ยกข้อมูล'WHO-องค์กรสุขภาพทั่วโลก'ยืนยัน เด็กสูบ'บุหรืไฟฟ้า'เสี่ยงติด'บุหรืธรรมดา'เพิ่มขึ้น

รศ.ดร.พญ.เริงฤดี ปธานวนิช

ผศ.ดร.นพ.วิชช์ เกษมทรัพย์

เป็นคำถามที่มีการถกเถียงกันว่า การหันมาสูบ“บุหรืไฟฟ้า”จะช่วยให้เลิก“บุหรืธรรมดา”ได้จริงหรือไม่?

โดยเมื่อไม่นานมานี้ ฝ่ายสนับสนุนบุหรืไฟฟ้าอ้างว่า ไม่มีหลักฐานที่เชื่อถือได้มากพอว่า บุหรืไฟฟ้าเป็นประตูไปสู่การสูบบุหรื และการใช้บุหรืไฟฟ้ายังมีอันตรายน้อยกว่าการสูบบุหรือย่างมาก

รศ.ดร.พญ.เริงฤดี ปธานวนิช ภาควิชาเวชศาสตร์ชุมชน คณะแพทยศาสตร์โรงพยาบาลรามาธิบดี ได้ออกมาตอบโต้ข้อมูลดังกล่าวว่า เรื่องนี้ ทางองค์การอนามัยโลก(WHO)

ได้สรุปในรายงาน WHO Report On The Global Tobacco Epidemic 2021 ว่า เด็กและเยาวชนที่สูบบุหรืไฟฟ้ามีแนวโน้มจะสูบบุหรืธรรมดาเพิ่มขึ้น 2 เท่า ซึ่งไม่เพียงแต่องค์การอนามัยโลกเท่านั้น แต่ยังมีอีกหลายองค์กรที่ทำงานด้านสุขภาพทั่วโลก สรุปตรงกันในประเทศนี้ เช่น มหาวิทยาลัยแห่งชาติดอัสเตรเลียและกระทรวงสาธารณสุขออสเตรเลียที่สรุปว่า เด็กและเยาวชนที่สูบบุหรืไฟฟ้ามีแนวโน้มจะสูบบุหรืธรรมดาเพิ่มขึ้น 3 เท่า หรือองค์กรแพทย์เพื่อแคนาดาปลอดบุหรื สรุปว่า เด็กและเยาวชนที่สูบบุหรืไฟฟ้ามีแนวโน้มจะสูบบุหรืธรรมดาเพิ่มขึ้น 3-4 เท่า

นอกจากนี้ คณะกรรมการยุโรปด้านสุขภาพ สิ่งแวดล้อมและโรคอุบัติใหม่ สมาคมกุมารแพทย์แห่งยุโรป สมาคมแพทย์โรคระบบทางเดินหายใจยุโรป สหพันธ์โรคหัวใจและโรคปอด

นานาชาติ ต่างก็เห็นว่า การสูบบุหรี่ไฟฟ้าในเด็กจะนำไปสู่การเสพติดนิโคตินระยะยาว ซึ่งล้วนสอดคล้องกับงานวิจัยที่ข้อมูลของประเทศไทยที่สรุปว่า เด็กที่สูบบุหรี่ไฟฟ้ามีแนวโน้มที่จะสูบบุหรี่ธรรมดาเพิ่ม 5 เท่า ตามที่เสนอข่าวไปก่อนหน้านี้

รศ.ดร.พญ.เริงฤดี กล่าวต่อว่า สิ่งที่น่าเป็นกังวลเรื่องบุหรี่ไฟฟ้า คือผลกระทบต่อเด็กและเยาวชน ซึ่งคำว่า บุหรี่ไฟฟ้าเป็นประตูสู่การสูบบุหรี่ หรือ gateway effects แท้จริงมีความหมายใน 2 แนวมุม คือ 1. เด็กที่สูบบุหรี่ไฟฟ้ามีแนวโน้มจะไปสูบบุหรี่ธรรมดาเพิ่มขึ้นรวมทั้งการเสพติดนิโคตินในระยะยาว ตามที่มีงานวิจัยจากหลายๆ ประเทศและองค์กรสุขภาพระหว่างประเทศสรุปตรงกันตามที่กล่าวไปแล้ว

2. มีรายงานวิจัยที่ยืนยันว่า เด็กส่วนใหญ่ถึง 3 ใน 4 ที่เข้ามาสูบบุหรี่ไฟฟ้า ไม่ใช่เด็กกลุ่มเสี่ยงที่จะสูบบุหรี่ธรรมดาหรือกล่าวง่ายๆ คือเด็กกลุ่มนี้หากไม่มีบุหรี่ไฟฟ้า อาจจะไม่ได้อเข้ามาสู่วงจรการเสพติดบุหรี่เลย แสดงให้เห็นว่าบุหรี่ไฟฟ้าเป็นประตูนำเด็กที่ไม่ใช่กลุ่มเสี่ยงเข้ามาสู่การสูบบุหรี่และเสพติดนิโคติน ซึ่งอันนี้เป็นสิ่งที่น่ากลัวกว่าเพราะเป็นสิ่งที่แสดงว่าบุหรี่ไฟฟ้าขยายกลุ่มเด็กและเยาวชนที่เสพติดนิโคตินให้กว้างมากขึ้น

ส่วนที่กลุ่มสนับสนุนบุหรี่ไฟฟ้ามักอ้างว่า หากบุหรี่ไฟฟ้าทำให้เด็กสูบบุหรี่ธรรมดาเพิ่มขึ้นจริงทำให้อัตราสูบบุหรี่ธรรมดาในต่างประเทศ เช่น อังกฤษ หรือสหรัฐอเมริกา ไม่เพิ่มขึ้น เรื่องนี้รศ.ดร.พญ.เริงฤดี อธิบายว่า อัตราสูบบุหรี่ในระดับประชากรมีปัจจัยที่เกี่ยวข้องหลายด้าน โดยเฉพาะมาตรการควบคุมยาสูบด้านอื่นๆ เช่น ภาษียาสูบ เขตปลอดบุหรี่ ห้ามโฆษณาบุหรี่ ฯลฯ

ส่วนการสูบบุหรี่ไฟฟ้าส่งผลให้เด็กและเยาวชนสูบบุหรี่เพิ่มขึ้นเป็นผลในระดับบุคคล จึงไม่อาจนำไปเปรียบเทียบกับผลรวมของอัตราการสูบบุหรี่ธรรมดาในระดับประชากรได้ตรงๆ เพราะต้องพิจารณาพร้อมกับมาตรการอื่นๆ ที่จะส่งผลกระทบต่อภาพรวมการสูบบุหรี่ในระดับประชากรด้วย แต่มีข้อสังเกตว่า อัตราการลดลงของการสูบบุหรี่ธรรมดาของเด็กและเยาวชนในต่างประเทศนั้นมีมานานตั้งแต่ก่อนมีบุหรี่ไฟฟ้า แต่ปัจจุบันหลังจากมีการระบาดของบุหรี่ไฟฟ้า อัตราการสูบบุหรี่ธรรมดาในเด็กกลับลดลงน้อยกว่าก่อนที่มีบุหรี่ไฟฟ้าด้วยซ้ำ

ผศ.ดร.นพ.วิรัช เกษมทรัพย์ ผู้อำนวยการศูนย์วิจัยและจัดการความรู้เพื่อการควบคุมยาสูบ ให้ข้อมูลเพิ่มเติมว่า ประเด็นอัตราการสูบบุหรี่ในระดับประชากรนั้นนักวิจัยจากสหรัฐอเมริกาได้ทำการศึกษาพบว่า ตั้งแต่มีการระบาดของบุหรี่ไฟฟ้า อัตราการ

สูบบุหรี่ธรรมดาในเด็กและเยาวชนลดลงน้อยกว่าก่อนการระบาดของบุหรี่ไฟฟ้า โดยอัตราการลดลงของการสูบบุหรี่ธรรมดาในเด็กและเยาวชนก่อนมีบุหรี่ไฟฟ้า (พ.ศ.2545-2556) ลดลงเฉลี่ยปีละ 0.75% แต่ตั้งแต่บุหรี่ไฟฟ้าเริ่มระบาด (พ.ศ.2558-2562) อัตราการสูบบุหรี่ธรรมดาในเด็กและเยาวชนลดลงเพียงปีละ 0.37% ซึ่งหากคำนวณเป็นตัวเลขอาจจะกล่าวได้ว่าการระบาดของบุหรี่ไฟฟ้าในสหรัฐอเมริกาเป็นเวลา 4 ปี ทำให้เด็กและเยาวชนสูบบุหรี่ธรรมดาเพิ่มถึง 1.66 ล้านคน สะท้อนให้เห็นชัดเจนว่าบุหรี่ไฟฟ้าทำให้เด็กและเยาวชนติดบุหรี่เพิ่มขึ้นจริง เป็นสิ่งที่สนับสนุนสมมุติฐานของ gateway effects ของบุหรี่ไฟฟ้าในข้อมูลระดับประชากรด้วย

“ส่วนที่กลุ่มสนับสนุนบุหรี่ไฟฟ้าอ้างว่า บุหรี่ไฟฟ้าเป็นอันตรายน้อยกว่าบุหรี่ธรรมดาอย่างมากนั้นก็เป็นการกล่าวที่เลื่อนลอย ไม่มีหลักฐานยืนยัน แม้แต่องค์การอาหารและยาสหรัฐอเมริกาหรือเอฟดีเอ ยังเคยออกมาเตือนบริษัทบุหรี่ไม่ให้นำไปอ้างว่า บุหรี่ไฟฟ้ามีอันตรายน้อยกว่า ซึ่งปัจจุบันมีงานวิจัยใหม่ๆ ออกมาเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ เกี่ยวกับอันตรายของบุหรี่ไฟฟ้าต่อสุขภาพ เช่น เพิ่มความเสี่ยงเกิดโรคหัวใจขาดเลือดเฉียบพลัน โรคหลอดเลือดสมอง โรคปอดอุดกั้นเรื้อรัง โรคหอบหืด และโรคมะเร็ง เป็นต้น ที่สำคัญคือบุหรี่ไฟฟ้าส่งผลกระทบต่อเด็กและเยาวชนที่สมองยังพัฒนาไม่เต็มที่ ทำให้ประสิทธิภาพการทำงานของสมองลดลง นอกจากนี้ควันบุหรี่ไฟฟ้ามีสองมีผลต่อพัฒนาการด้านสมองของทารกในครรภ์อีกด้วย” ผศ.ดร.นพ.วิรัช กล่าว

รศ.ดร.พญ.เริงฤดี กล่าวเพิ่มเติมว่า ผลกระทบทางสุขภาพที่ทั่วโลกกำลังเป็นห่วงกันตอนนี้คือผลกระทบต่อเด็กและเยาวชน เพราะปฏิเสธไม่ได้เลยว่า เด็กและเยาวชนเป็นเป้าหมายที่สำคัญของบริษัทบุหรี่ไฟฟ้า ซึ่งจะเห็นได้จากอัตราการสูบบุหรี่ไฟฟ้าสูงที่สุดในกลุ่มเด็กและเยาวชนในทุกประเทศทั่วโลก เช่น ปี 2020 สหรัฐอเมริกาอัตราการสูบบุหรี่ไฟฟ้าในเด็กมัธยมสูงถึง 19.6% แต่อัตราการสูบบุหรี่ในผู้ใหญ่มีเพียง 5.1% ส่วนการสำรวจของไทยโดยสำนักงานสถิติแห่งชาติก็สอดคล้องกันคือกลุ่มอายุที่สูบบุหรี่ไฟฟ้ามากที่สุดคืออายุ 15-19 ปี

นอกจากนี้การที่บุหรี่ไฟฟ้าผลิตน้ำยากลิ่นรสชาติต่างๆ กว่า 16,000 กลิ่น ซึ่งส่วนใหญ่ล้วนแต่เป็นกลิ่นสำหรับเด็กและเยาวชน เช่น กลิ่นขนม กลิ่นผลไม้หรือกลิ่นน้ำอัดลมรสชาติต่างๆ ประกอบกับการออกแบบผลิตภัณฑ์ที่เป็นรูปการ์ตูน

สิ่งเหล่านี้ย้อนแย้งกับสิ่งที่บริษัทบุหรี่ไฟฟ้าอ้างว่าต้องการขายให้เฉพาะผู้ใหญ่ที่ต้องการเลิกบุหรี่เท่านั้น

ปัจจุบันมีกลุ่มสนับสนุนบุหรี่ไฟฟ้าในประเทศไทยกำลังเคลื่อนไหวอย่างหนัก วังเต็นท์กับผู้นำคนนโยบายระดับต่างๆ รวมทั้งกรมการหลายคณะในสภาผู้แทนราษฎร เพื่อให้ประเทศไทยยกเลิกกฎหมายห้ามนำเข้าและจำหน่ายบุหรี่ไฟฟ้า โดยมีอีกอ้างว่าจะสามารถจะควบคุมการเข้าถึงของเด็กและเยาวชนได้ดีกว่า ซึ่งเป็นสิ่งที่เชื่อไม่ได้ อยากให้ดูตัวอย่างในต่างประเทศ เช่น ประเทศอังกฤษ สหรัฐอเมริกา ออสเตรเลีย หรือนิวซีแลนด์ จะพบว่า อัตราการสูบบุหรี่ไฟฟ้าในเด็กที่อายุต่ำกว่าที่กฎหมายอนุญาตให้สูบบุหรี่ไฟฟ้าได้ ยังเพิ่มสูงอย่างต่อเนื่อง เช่น อังกฤษพบเด็กอายุ 15 ปี มีอัตราการสูบบุหรี่ไฟฟ้าสูงถึง 18% โดยเฉพาะเด็กผู้หญิงที่พบมีอัตราการสูบบุหรี่ไฟฟ้าเพิ่มสูงขึ้นกว่าเด็กผู้ชายเพิ่มจาก 10% เป็น 21% ระหว่างปี ค.ศ. 2018-2021

นอกจากนี้ยังพบอีกว่า เด็กที่สูบทังบุหรี่ไฟฟ้าและบุหรี่ธรรมดาเพิ่มขึ้นเป็นเท่าตัวจาก 29% เป็น 61% ทั้งที่กฎหมายห้ามจำหน่ายบุหรี่ไฟฟ้าให้เด็กอายุต่ำกว่า 18 ปี แม้อังกฤษจะมีมาตรการควบคุมยาสูบดีกว่าและงบประมาณในการควบคุมยาสูบมากกว่าไทยหลายเท่าตัวก็ตาม

“อยากให้สังคมช่วยจับตากลุ่มสนับสนุนบุหรี่ไฟฟ้าที่กำลังเคลื่อนไหวในประเทศไทยถึงความเชื่อมโยงกับบริษัทบุหรี่ข้ามชาติ เพราะพบหลักฐานว่าคนกลุ่มนี้เป็นสมาชิกองค์กรสนับสนุนการใช้โคเคนในนาชาติที่ได้รับเงินสนับสนุนจากบริษัทบุหรี่ข้ามชาติผ่านมูลนิธิเพื่อโลกปลอดควันบุหรี่อย่างต่อเนื่อง โดยบริษัทบุหรี่ข้ามชาตินี้เป็นเจ้าของผลิตภัณฑ์บุหรี่ไฟฟ้าหลายยี่ห้อที่วางจำหน่ายในต่างประเทศและต้องการมาเปิดตลาดในประเทศไทย”
 รศ.ดร.พญ.เริงฤดี กล่าวในตอนท้าย